

MORGONBRIS

TIDNING FÖR DEN

SOCIALDEMOKRATISKA KVINNORÖRELSEN

(15:de årg.)

Utgiven av Socialdemokratiska Kvinnornas Centralstyrelse.

Stockholm 1920, A.-B. Arbetarnes Tryckeri

<p>N:r 2 Februari</p>	<p>Prenumerationspris: 2: 50 pr helt år, 1: 25 pr halvt år. Lösnummer 20 öre. Annonspis: Å sista sidan 25 öre pr mm, å textsidan 40 öre pr mm.</p>	<p>Redaktör: RUTH GUSTAFSON Brännkyrkagatan 27 St. Tel. Söder 74 94.</p>	<p>Morgonbris' expedition: SIGNE WESSMAN, Allm. Tel. 244 36, Upplandsgatan 85, 4 tr., Stockholm.</p>	<p>1920</p>
---------------------------	--	---	---	-------------

Internationella arbetskekonferensen i Washington.

(För Morgonbris av Alma Sundquist.)

Om mänskligheten inom rimlig tid skall kunna övervinna följderna av de fasans år, som övergått världen, så måste produktionen av allehanda förnödenheter med det snaraste komma i gång, därom äro väl alla ense. Och att produktionen för framtiden måste ordnas på ett annat sätt än förut varit fallet, om nya världskrig skola kunna undvikas och om mänsklighetens väg skall bära uppåt till en rikare och fullare kultur, därom torde ej heller något tvivel råda bland dem, som sökt sätta sig in i vad tiden kräver.

En tankegång i denna riktning var det väl som åstadkom president Wilsons inbjudan till den internationella arbetslagstiftningskonferens, som sammanträdde i Washington de sista oktoberdagarna och var samlad där ungefär en månad för att utarbeta förslag till internationella överenskommelser angående arbetsförhållandena, avsedda att antagas av nationernas förbund. Det var ju ätt vänta att till denna konferens, sammansatt av ombud för de olika ländernas regeringar, arbetare

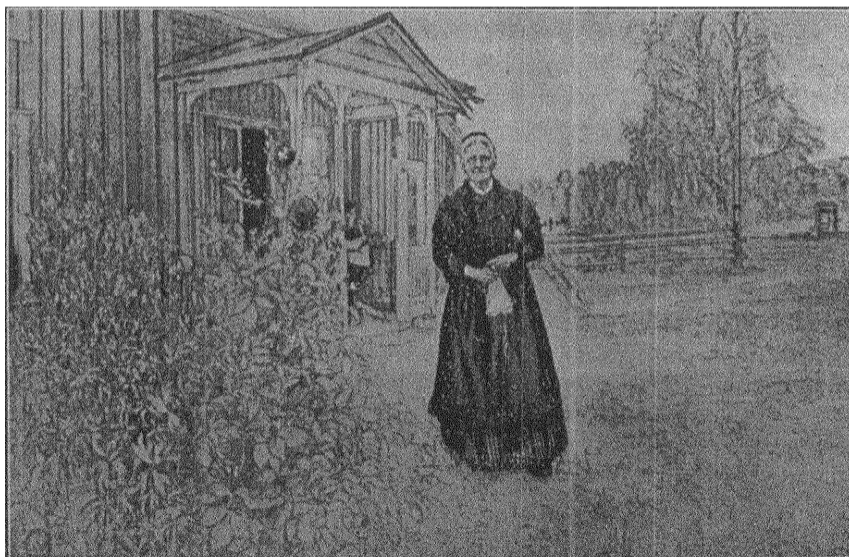
och arbetsgivare icke i nämnvärd utsträckning skulle väljas kvinnor. Frågor av för kvinnorna alldeles utomordentligt stor betydelse skulle

Jag befann mig vid denna tidpunkt i Amerika och blev av de svenska soc.-dem. kvinnornas samorganisation anmodad att bli deras ombud vid konferensen, en anmodan som jag med nöje antog, endast beklagande att jag icke visste om konferensen innan jag reste hemifrån och sålunda ej varit i tillfälle att förse mig med mer detaljerade och noggranna uppgifter om svenska förhållanden.

Kongressen sammanträdde i Washington den 29 okt. och var besökt av enstaka ombud eller hela delegationer från Amerika, Kanada, Kuba, Japan, England, Frankrike, Italien, Ungern, Polen, Argentina, Tjecko-Slovakien, Belgien och Sverge.

Värdinneföreningen,

"The National Women's Trade Union league"; är som nämnts en sammanslutning av kvinnliga fackföreningar i hela Amerika och är i politiskt avseende neutral. Dess ordförande, mrs Margaret Raymond Robins, som även var ordförande för konferensen, är en förmögen dam, vilken ägnar sin tid och sina krafter

Carl Larsson: MOR OCH FAR.

emellertid behandlas av konferensen och för att kvinnornas röst i alla fall skulle bli hörd, hade den amerikanska centralorganisationen för de kvinnliga fackföreningarna, "The National Women's Trade Union League of America", anordnat en konferens av ombud för de fackligt organiserade kvinnorna i hela världen.

jämte en ansenlig del av sina inkomster åt arbetet för förbättrandet av de arbetande kvinnornas ställning. Bland dess mer bemärkta styrelsemedlemmar voro Rose Schneiderman, Agnes Nestor och den svenskfödda Mary Andersson.

Med storartad amerikansk gästfrihet voro alla deltagare i konferensen värdinnehållningens gäster, inkvarterade på ett par av Washingtons bästa hotell. Stadens fackföreningar voro f. ö. mycket artiga mot kongressen. Chaufförernas fackförening hade ställt ett stort antal automobiler till deltagarnas förfogande, så att man nästan alltid kunde vinka åt en bil, som gratis körde en vart man önskade från hotellet eller från sammankomsterna, vilka höllos i ett stort vackert museum. Washingtons kvinnliga fackföreningar gävo luncher, middagar och téer och de statsanställdas förening inbjöd konferensen till en härlig båtfärd till George Washingtons hem, Mount Vernon, utomordentligt vackert beläget vid stranden av Potomacfloden, där medföljande grupp fotografi togs.

Från mera officiellt håll visades kongressen den artigheten, att krigsministern Baker en dag infann sig och höll ett tal, vari han med äkta amerikansk vältalighet framhöll vikten av rättvisa i den mänskliga samlevnaden och uttalade sin förhoppning, att dylika konferenser skulle bidra till framåtskridandet. Vidare inbjöds konferensen en dag till té hos sjöministerns fru Mrs Daniels.

En stark språkförbistring rådde naturligtvis å konferensen, då ej alla deltagare voro mäktiga engelska språket. I början översattes alla yttranden ej blott till engelska och franska utan även till polska och tjeckiska. Den polska översättningen gjordes av en ung juris d:r Klotz, vilken blev hela konferensens favorit genom sitt sprudlande livfulla väsen och det dramatiska sätt på vilket hon utförde sina tolkningar, vilka genom hennes illustrerande åtbörder, minspel och tonfall blevo högt uppskattade även av oss, som ej förstodo ett ord polska. Efter 3—4 dagar måste man emellertid begränsa sig till endast engelska och franska översättningar. Det var svårt nog ändå att få tiden att räcka till.

Inbjudan till konferensen hade utgått även till centralmakterna och ännu under de första dagarna ansåg man det ej osannolikt att delegerade ifrån dessa länder skulle komma. Så skedde dock ej. Svårigheterna med avseende på pass o. d. visade sig oöverbinnerliga.

Jag hade förut under min Amerikavistelse kunnat iakttaga ganska mycket tyskhet. Så förklarade t. ex. en högt bildad mycket musikalisk amerikanare, att han hädanefter ej kunde sjunga Griegs sånger, vilka han värderade mycket högt, emedan han endast hade tysk text till dem och tyska kunde icke mera sjungas i Amerika. Vid denna

Alma Sundquist.

konferens var andan en annan. Ej blott amerikanskorna utan även de delegerade från övriga allierade länder — belgiskorna dock med tydlig självövertvinnelse — förklarade sig villiga att räcka kvinnorna från centralmakterna handen till ett ärligt samarbete för framtiden. Visserligen ville man att rättvisa skulle så långt det var möjligt skipas, men för de kommande generationernas skull borde kvinnorna söka finna vägen till gemensamt arbete ut ur det nuvarande eländet. Att ingen sedan kom från centralmakterna kändes allmänt som en besvikelse.

Konferensen började med att diskutera barnarbetet, men då det blev bekant att den stora arbetslagstiftningskonferensen skulle taga upp maximalarbetsdagen som första fråga, övergick man till diskussion härav för att sedan återvända till barnarbetet. Dessa frågor kommo härigenom att till en viss grad diskuteras samtidigt. Angående maximalarbetsdagen voro alla eniga om önskvärdheten av 8-timmarsdagen med halv arbetsdag å lördagen, alltså 44 timmars arbetsvecka. Trots denna överensstämmelse kom diskussionen av 8-timmarsdagen att ta en oproportionerligt lång tid, till stort förfång för övriga frågor, där meningarna voro mer delade och vilka därför hade behövt dryftas grundligare än vad som nu kunde ske. Helt säkert hade det varit en vinst om till grund för förhandlingarna lagts t. ex. det internationella program för arbetet (Charte Internationale du Travail), vilket utarbetades och framlades i Paris i februari 1919 av en kommitté av rösträttskvinnor från olika länder, varav bl. a. fröken Anna Lindhagen var medlem. Detta sattes emellertid ej i fråga, oaktat åtskilliga både franska och amerikanska kvinnor, vilka varit med om att utarbeta detta program, deltog i Washingtonkonferensen. Nu höll man sig så strängt till den stora konferensens program, att ledningen förklarade sig icke ens kunna upptaga till behandling ett av mig framkastat förslag om att i beslutet om arbetstiden även upptaga som önskemål 14 dagars årlig semester med bibehållen lön.

Under diskussionen om arbetstiden framgick, att i olika länder mycket

olika förhållanden voro rådande. De japanska representanterna d:r Tomo Inoyé, alltid iklädd sitt hemlands prydliga dräkt och den europeiskt klädda miss Tanaka berättade om hur i Japan män, kvinnor och barn i regel arbeta 12 å 14 timmar pr dygn, ofta för en usel lön och under de mest ohygieniska förhållanden. Å andra sidan fick man av den lilla energiska representanten för Canada miss Derry, en skoarbeterska, veta att i Canada arbetstiden inom vissa yrken icke genom lag men genom avtal nedbringats ändå till 6 timmar pr dag och 30 timmar pr vecka. I andra yrken däremot, där organisationerna ej voro så starka, var arbetstiden betydligt längre.

Ombuden från den nybildade tjeckoslovakiska republiken berättade med en viss stolthet att deras land var det första, som antagit en lag om 8 timmarsdagen. Att en liknande lag just i dagarna antagits i Sverige fingo vi höra av fröken Kerstin Hesselgren, som kommit till Washington i egenskap av expert åt den svenska delegationen till den stora konferensen och som i likhet med övriga kvinnliga experter därstädes inbjöds att bevista kvinnokonferensen och att deltaga i dess förhandlingar ehuru ej i dess beslut.

I Amerika tillämpades 8 timmarsdagen på många håll, men långt ifrån överallt.

Den enhälligt antagna resolutionen angående arbetstiden fick följande lydelse:

"Konferensen anbefaller att en internationell överenskommelse fastställer: 1) för alla arbetare en maximalarbetsdag av 8 timmar och en arbetsvecka av 44 timmar; 2) en sammanhängande viloperiod i veckan av åtminstone en och en halv dag; 3) att i skiftesindustrier åtminstone ½ timmes vila skall tillåtas i varje 8 timmars-skift."

Även ifråga om barnarbetet befanns det råda mycket olika förhållanden i olika länder.

Knappast något land tycktes ha så noggranna bestämmelser angående regelbunden läkarundersökning av de minderåriga som Sverige och konferensdeltagarna blevo mycket intresserade av redogörelsen för vårt påbörjade system av fortsättningsskolor, avsett att tillgodose såväl kravet på fortsatt allmän medborgerlig bildning som behovet av yrkesutbildning.

Särskilt i denna diskussion kunde man i de anföranden, som höllos av representanterna från de länder, som skövats av kriget, höra en underton av beklämning över det nuvarande tillståndet. Barnen, framtidens hopp, de som en gång skulle leda världen ur detta elände, dessa barn voro i stor utsträckning undernärda, försenade i sin utveckling, sjukliga, svaga och hade på många håll fått en ytterst bristfällig skolundervisning.

(Forts.)

Vilka äro orsakerna till revolution?

(Omarbetad efter engelskan av Maja Björkman-Broberg.)

Hela världen hemsökes för närvarande av arbetskonflikter och oroligheter bland folket.

Sex miljoner unga män ha genom kriget kastats i en för tidig grav och fyra gamla män sitta i Paris och dela upp världen.

Men folket, dessa enkla, vardagliga människor, som blivit bedragna, som blivit tröstlösa över de givna stora falska löftena i vår nuvarande politik, som blivit uttröttade av krigets färd, de ha börjat bli misstänksamma mot detta gamla system, mot den politik, som föranlett och kastat dem i allt detta elände, som kriget medfört.

Trötta av de politiska ledarnas "lagvrängningar" har folken börjat inse den makt de äro i besittning av genom sina förenade klassintressen, genom sina organisationer.

Mer och mer ha de fått upp ögonen för de påfallande bedrägerierna i samhällssystemet.

De vittnesbörd denna politik, detta system givit dem har i sin tur framkallat fenomenet, att den enkla arbetsmannen i dag står redo att genom sin makt genomföra ett nytt socialt system.

Ryssland står redo att söka genomföra ett fullt kommunistiskt samhällsskick.

I alla världens länder kommer tydligen i en snar framtid en social revolutionär förändring att försiggå.

Bland dem, som sitta inne med privilegierad makt och rikedom, har denna tidsutvecklingens situation framkallat förvirring och oro.

Även bland dem, som alltid tänkt att massan bland folket bäst hålles i lydighet genom det nuvarande samhällets privilegierade skydd, militarismens våld, har en alarmerande oro börjat visa sig.

De stå dock i dag redo att med dessa våldsmedel föra striden, ej anande att deras utmaning är en ytterligare invitation till den katastrof, som de tro sig genom denna makt kunna undkomma.

För alla oss andra, som stå avvaktande inför händelserna, spörjande: Huru ter sig framtiden? Hotande, svår? Nej, inte om vi förmå möta den klarseende och orädda.

Vad är det då världens arbetareklass fordrar?

I de slagna kejsardömena reste folket sig till uppror mot kriget, de begärde bröd, fred och jord samt rättighet att bestämma över sina egna liv. Ingenting mera, ingenting mindre.

Vem av oss kan förneka dem denna deras rätt?

Endast i de fall, där man förnekat dem denna deras rätt, ha de omkullkastat det gamla styrelsesättet med

dess orättvisor och lagar, som skyddar den privilegierade rikedom, erövrade genom en systematisk exploatering av arbetsklassen, av folkets produktionskraft.

Ni ha sett huru en halv miljon av Frankrikes arbetare begärt åtta timmars arbetsdag samt en lön stor nog att möta utgifterna för en dräglig existens.

Går ej regeringen i en snar framtid med på dessa krav, så komma helt säkert dessa imperialister, som fört sitt intrigspel vid fredskonferensen, att av folket självt störtas från tinnarna av sin makt.

I England hotar generalstrejken. Vi veta ännu ej vad den kommer att bära i sitt sköte.

I Amerika ha till och med polismännen genom sin strejk hävdad sin organisationsrätt, men ej endast detta, de ha genom att ställa sig bland arbetarna för sina gemensamma klassintressen, givit ett slag åt den kapitalistiska militära makten, som betyder mera än något annat.

Alla de från kriget hemkomna soldaterna, som förut alltid stodo redo att vid tillsägelse från högsta befälet slå ner med våld arbetarnas frihetskamp, de stå i dag förenade med arbetarna inom industriföreningarna i Amerika.

Ja, ända ner i Sydafrika ha arbetarna framtvingat en kommission för en genomgående undersökning av regeringens arbete, över vilket de äro högeligen missnöjda.

Buenos-Ayres har i månader haft stora oroligheter och konflikter med anledning av rådande missnöje bland folket.

I Kanada protesterar folket mot profitsystemet och den till ytterlighet uppskrivade levnadsstandard. Folket där står i dag organiserat i en stor maktorganisation för dessa systems avskaffande.

Den som fördomsfritt undersöker de fordringar, som ligga till grund för dessa världsomfattande oroligheter, den måste medgiva, att de utgöra rättvisa anspråk, att alla dessa protester äro gjorda mot förhållanden, som aldrig borde existera.

Vad arbetarna i dag genom dessa fordringar begära är endast vad varje människa är berättigad till i livet, nämligen ordentlig betalning för utfört arbete, mänskliga levnadsmöjligheter med självbestämmanderätt över sitt eget liv. Humanism och ärlighet mellan ländernas folk och regeringar.

Och dessa fordringar äro sunda, rättvisa, mänskliga.

Dessa fordringar är det som ligga till grund för folkoroligheterna, folkupp-

roren, som vi dag se avlöpa runt omkring oss i hela världen. Det är dessa rätta och naturliga krav som inspirera oss, som föder vårt hopp, stärker vår tro, att alla arbetets män och kvinnor en dag skola få dessa sina mänskliga rättigheter erkända, och det är i striden för en ny världsomfamnande utveckling som folken i dag stå samlade.

Därför inför all ovisshet och förvirring som är rådande i denna revolutionära kamp, är dock den tid vi leva uti, en hoppets, en glädjens tillvaro.

Därför böra vi ej emotse denna utveckling med fruktan, eller ställa oss kritiska inför dess kommande händelser.

Vår tids arbetare se i dessa oroligheter och strider tidens och utvecklingens egen revolutionära omvälvning, en för honom fredlig företeelse, ty han söker ej striden, han söker enkla rättvisa vägar för sina enkla, rättvisa fordringar genomförande. Och just därför att arbetareklassen är fredens uppbärare, just därför att dessa fordringar på livet äro enkla och rättvisa, just därför att vägar till målet äro ärliga, just därför är framtiden, som vilar i arbetarnas händer, hoppfull och ljus.

Och om ej dessa, som uppehålla den privilegierade makten, rikta sina malskingevär, sina kanonmynningar mot honom, så är och förblir han i denna kamp en fredens man.

Det är dessa rörelser som nu försiggå inom hela världens arbetareklass. Därför få vi ej se saken som en spännande tilldragelse för dagen, utan med sansad övertygelse följa utvecklingens och tidens egen säkra bana.

Statsregeringarna böra därför ej använda sig av sin makt att undertrycka. I stället böra de öppna alla förut stängda vägar för att få en friare diskussion till stånd, vägar genom vilka folkets tankar, massans impulser fritt kunna färdas.

Erkänns denna rätt och frihet, då kunna vi tryggt överlämna åt utvecklingens fortsatta gång, vården av mänsklighetens ofördärvade karaktär. Då kunna vi se framtiden an med klart förtroende till den tid som skall komma, med social harmoni och individuellt välbefinnande. Vår tid rymmer alla dessa hoppfulla stora tankar.

Socialdemokratiska kvinnornas 5:te ordinarie kongress hålles i Stockholm, Folkets Hus D-sal, den 16—18 februari.

Pension till änkers barn.

Frågan före vid riksdagen även i år.

Denna fråga, vilken dryftats på de socialdemokratiska kvinnornas kongresser och vilken är av så oerhört stor vikt att den snart blir löst, behandlades såsom bekant vid förra årets riksdag.

Man kan icke säga annat än att allt vad som sades i riksdagen om hr Olssons i Mora motion angående "Beredande åt behövande änkor av understöd av allmänna medel för underhåll och uppfostran av deras barn", var mycket välvilligt. Det utskott från andra kammaren, som hade saken under behandling, tillstyrkte varmt motionen under uttalande, att framställningen vore i hög grad behjärtansvärd och att omotsägligen här föreligger ett samhällsintresse av betydelsefullaste slag, så visst som statens framtid beror på den omvårdnad och fostran, som kommer det uppväxande släktet till del. Det utskott från första kammaren, som behandlade frågan, ansåg även att saken "berörde ett samhällsintresse av största betydelse och vore synnerligen behjärtansvärd".

De båda utskotten kommo emellertid till olika resultat, ity att andra kammarens utskott ansåg "att en särskild utredning väl må anses vara behöfelig om en tillfredsställande lösning skall vinnas". Första kammarens utskott åter hänvisade till de utredningar, som redan göras dels av fattigvårdslagstiftningskommittén, dels av pensionsstyrelsen, och ansåg därför en särskild utredning onödig. Tre medlemmar inom utskottet reserverade sig emellertid och anslöto sig till andra kammarens utskott.

Då frågan kom före i riksdagen beslöt därför andra kammaren att en skrivelse skulle tillställas regeringen, som direkt fordrade en utredning "på vilket sätt och efter vilka grunder understöd av allmänna medel må utan fattigvårds verkan beredas behövande änkor till underhåll och uppfostran av deras inom äktenskapet födda och under detsamma adopterade barn". Första kammaren åter ansåg en sådan skrivelse onödig och avslög densamma, ehuru med instämmanden i själva frågan och med hänvisning till att en del utredningar redan förelågo.

Emellertid är det inom riksdagen såväl inom vårt parti som bland förra årets motionärer, vilka anse att en mer omfattande utredning omedelbart bör igångsättas för att få frågan löst snarast möjligt. Motion i sådant syfte är därför redan väckt av hrr Olsson i Mora och Eriksson i Grängesberg vid innevarande års riksdag.

Då från alla håll man synes vara

Rosor som vissna.

*De vaknade en vårnatt, när vintern var förbi,
de grönskade, de knoppades tillsammans,
dess liv var likt en saga, en vårnatts svärmeri,
som eldades och brann likt solskensflamman.*

*De öppnade sitt inre, som brann i purpurrott,
och röda lyste trådarna de spinno,
de famnade all världen, som slumrade så trött,
och lyckan uti tystnaden de funno.*

*De drömde något ljvligt, så oskuldsfullt och ungt,
de diktade små sagor för sig själva,
de nåddes ej av vinden, som ven så hårt och tungt,
ty över dem små tempelvalv sig välva.*

*Och livet var så solljust och lyckan var stor
och drömmen var så härlig, som de drömde,
att för den värld av sällhet, som uti djupen bor,
uppvaknandet, det kommande de glömde.*

*Men dock det kom och natten med ens blev grå och kall
och frosten allt det ljvliga förstörde,
de tvingades mot marken av stridars fall
och stormen dem till gravens vila förde.*

*Så slutade en saga, så vissnade en ros,
så slocknade ett liv — utav de unga,
och lyckan som de famnat så hastigt flög sin kos
och dagarna blev stormiga och tunga.*

*Men graven skänkte vila och graven skänkte ro
och minnet var så rent och obefläckat,
och vad som en gång drömdes i barnslig oskulds tro,
att världarnes förgänglighet var gäckat.*

Joel Ljungquist.

enig om att änkor, som äro ensamma om att försörja sina barn och vilka i allmänhet hava synnerligen små inkomster, skola hava rättighet till samhällets hjälp, så är det verkligen nu ett visst hopp om att vi även här i Sverge snart skola få infört pensionering till barn av änkor. Det synes mig också vara en av de frågor, som socialdemokraterna i första hand böra lägga sig vinn om att lösa. Att frågan här en vittgående ekonomisk räckvidd förnekas därför icke.

Anna Lindhagen.

På agitationsresa.

Då undertecknad under sin allra första politiska agitationsresa under förliden nov. månad började i Nyköping och sedan fortsatte neröver västra Sverge, var det med ganska blandade känslor jag gick att arbeta för våra politiska uppgifter. Vad som mest bekymrade mig var ställningen till de manliga partikamraterna ute i landet.

Med den kännedom man har om manliga partikamrater i Stockholm, gjorde jag mig just inga vidare stora förhoppningar.

Så mycket större blev därför min överraskning, när jag fann att ute i landet, på alla dessa platser, där det finns nybildade klubbar, såväl som på de gamla platserna, hade klubbarna i kommunerna sitt säkra stöd.

Första platsen var Nyköping, där mötet var anordnat i Folkets Hus. Före och efter föredraget bjöds på sång och musik. Nästa plats var Oxelösund, som trots ogynnsamt väder fått välbesatt sal. I Katrineholm var ej mötet så väl besökt, tack vare konkurrensen med andra möten. I Skara var intresset stort för kvinnornas politiska arbete. I Alingsås hade mötet anordnats i goodtemplarsalen; det blev välbesökt och stämningen var god. Viskafors hade fullt hus och sång och musik av klubbens egna förmågor. I Falkenberg hade mötet att konkurrera med teatern, varför det ej blev så mycket folk, men stämningen var god och där bjöds på både sång och musik. Halmstad hade ett väl anordnat möte med musik och deklamation. Likaså Ljungby, där lokalen var fullsatt. Norrahammar och Huskvarna voro sista platserna som besöktes och intresset för det arbete, som förestår oss kvinnor, var stort. De flesta av dessa klubbar äro ju ej mer än årsgamla, men ha ändå hunnit med att uträtta åtskilligt med arbete.

Såväl vid mötena som vid hjälpen med organisationsfrågan stodo kommunstyrelserna till tjänst och det var knappast något möte, där inte kommunstyrelsen var närvarande. Rätt så betecknande var det också, att i de flesta kvinnoklubbar var ordföranden hustru till kommunstyrelsens ordförande. Det betyder, försåvitt jag förstår saken rätt, att våra manliga partikamrater ute i landsorten förstå betydelsen av att kvinnorna äro med i vår rörelse och försöka skola sig på det politiska området, till gagn för partiet.

När man då tänker på, att här i Stockholm våra manliga partikamrater ställa sig nästan fientliga mot kvinnorörelsen, att funktionärernas hustrur och döttrar inom partiet lysa med sin frånvaro och att dessa kvinnor aldrig tillhört vår rörelse eller intresserat sig för vårt arbete, när man ser denna oerhörda likgiltighet eller kanske snarare

Om förslaget till sjukförsäkring.*

Svenska läkaresällskapet har i sitt utlåtande angående socialförsäkringskommitténs förslag till lag om allmän sjukförsäkring hemställt att regeringen, innan förslaget förelägges riksdagen, måtte tillkalla medicinska sakkunniga, som verkställa ett fullständigande av utredningen. I motiveringen erinras bland annat om, att i vårt land sedan mer än ett århundrade sörjts för billig sjukvård åt folkets breda lager samt att kostnadsfri läkare- och sjukhusvård i ganska stor utsträckning beretts behövande. Det svenska systemet för den allmänna sjukvårdens organisation lämnar förutsättning för såväl planmässig som enhetlig ledning och systemet är ej blott ur medicinsk utan även ur social synpunkt utvecklingsmöjligt. Allt tyder på, att tjänsteläkareinstitutionerna och sjukhusväsendet stå inför en utveckling, som synes utlova en mycket högt kvalificerad sjukvård i vårt land och någon utredning om behovet och lämpligheten att frångå detta system för sjukvårdens statliga och kommunala bedrivande har ej av kommittén förebragts.

Härnedan lämnas en sammanfattning av vad det förslag innebär, som socialförsäkringskommittén avlämnade den 14 oktober 1919 och som Svenska läkaresällskapet i avgivet utlåtande icke kunnat helt lämna sitt bifall.

Enligt förslaget är envar svensk man och kvinna, som fyllt sexton år, försäkrad till erhållande av sjukhjälp. Försäkrade barn under sexton år äro tillförsäkrade fri läkarevård och medicin. För försäkrad kvinna utgår även moderskapshjälp vid barnsbörd.

Från försäkringen äro undantagna den som själv eller tillsammans med make har en årlig arbetsförtjänst överstigande 5,400 kronor eller förmögenhet överstigande 15,000 kronor eller årlig inkomst av livränta, pension e. d. överstigande 1,000 kr. Undantagna äro även statsanställda som genom delägareskap i pensionskassa förut äro försäkrade samt invalider enligt pensionsförsäkringslagen och de som undergå frihetsstraff.

slöhet, måste man glädjas över, att förhållandena ute i landet äro betydligt mycket bättre. —

Att kvinnorna ute i landet i våra klubbar arbeta på bästa sätt med upplysningsarbete kunde man med tillfredsställelse konstatera. Och jag är övertygad om att våra små politiska kvinnoklubbar landet runt äro säkra utposter för spridande av upplysning om kvinnornas kommunala och politiska rättigheter — och skyldigheter.

Med kamrathälsning:

Anna Johanson-Wisborg.

Försäkringen handhaves av allmänna sjukkassor, omfattande en eller flera kommuner med ett antal av minst 500 försäkrade i varje.

Försäkringsavgifterna erläggas av de försäkrade med en för samtliga lika stor procent av den årliga arbetsförtjänsten. Från arbetsgivare tillskjutas vissa riskavgifter, då arbetet är av den art, att sjukdomsriskerna ökas, och av statsmedel lämnas ett bidrag av 45 öre pr månad för varje försäkrad och hälften av all kostnad för läkarevård och läkemedel samt dessutom 5 öre pr månad för varje försäkrad till en regleringsfond, ur vilken de olika sjukkassorna kunna få lån eller bidrag, då deras kassa särskilt hårt anlitats.

Vid sjukdomsfall utbetalas till försäkrad fri läkarevård och fria läkemedel samt en sjukpenning motsvarande $\frac{2}{3}$ av arbetsförtjänsten under sjukdomens första 180 dagar och därefter halv sjukpenning.

Vid barnsbörd utbetalas såsom moderskapshjälp erforderlig vård av barnmorska samt under 56 dagar, 14 före och 42 efter barnsbörden, en moderskapspenning motsvarande halv sjukpenning, dock lägst 1 kr. och, utöver de 42 dagarna, för försäkrad kvinna, som är huvudsakligen beroende av arbetsförtjänst från arbetsgivare, en ampenning motsvarande halv sjukpenning för varje dag hon ammar sitt barn, dock högst under 50 dagar.

För beräkning av sjukpenningens belopp liksom försäkringsavgiften lägges den årliga arbetsförtjänsten till grund; för den som har arbete för egen räkning beräknas inkomsten efter skälig avlöning för liknande arbete för arbetsgivares räkning. Inkomst av arbete för föräldrar eller annan arbetsgivares räkning, som till mer än nio tiondelar utgöres av naturaförmåner, ävensom makas arbete i hemmet för familjens räkning får ej, för undvikande av allt för betungande försäkringsavgifter, beräknas till mer än 270 kr. Sjuk-kassa är dock berättigad, men ej skyldig att, efter ansökan, beräkna den i hemmet arbetande makans inkomst till dess verkliga värde.

Sjuk-kassans angelägenheter skötas av en styrelse på 5 personer, varav en, som tillika skall vara styrelsens ordförande, utses av den för hela riket gemensamma sjukförsäkringsöverstyrelsen, de övriga av den eller de kommuner, som tillhöra sjukkasseområdet. Ingen föreskrift finnes att styrelserna skola bestå av både män och kvinnor, ej heller att någon ledamot skall vara läkare.

Sjuk-kassans styrelse har att bestäm-

ma arbetsförtjänstens uppskattning för varje försäkrad, att besluta, så snart den erhållit kännedom om sjukdom eller barnsbörd, att närhelst sådan finnes lämpligt bereda den försäkrade eller försäkrades barn under 16 år vård å sjukvårdsanstalt eller moder vård å barnbördshus. Den sjuke kan dock ej utan sitt medgivande inläggas å sjukvårdsanstalt annat än då läkare intygar, att den sjuke kräver vård å sådan anstalt.

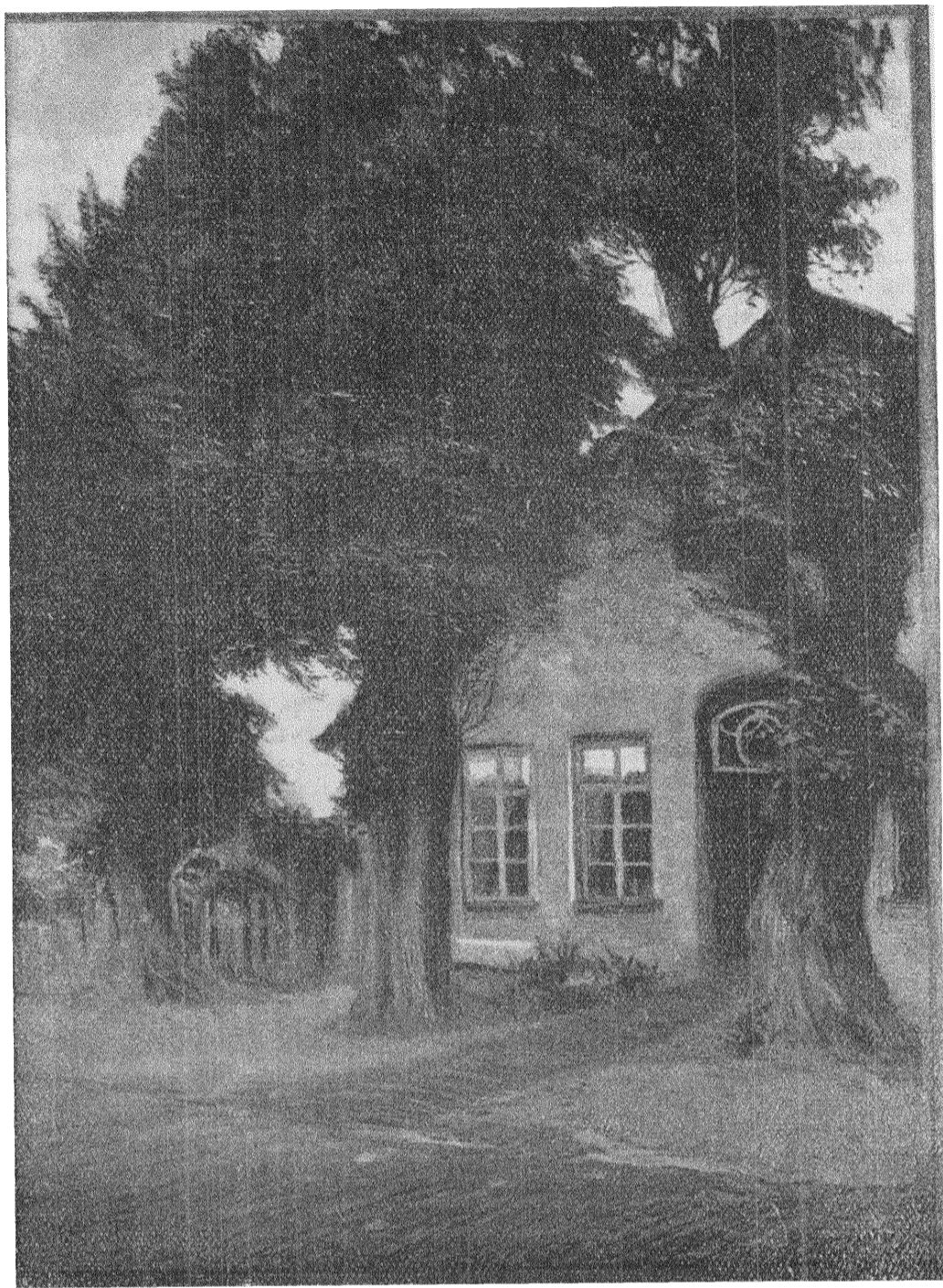
Läkemedel må endast utgivas enligt läkares förordnande, om ej särskilda omständigheter föranleda undantag. Kan läkarevård, läkemedel eller barnmorskevård ej utan oskälig omgång beredas, må i stället annan lämplig vård givas eller efter överstyrelsens grunder lämnas penningestöd.

Styrelsen äger anställa tjänstemän att å dess vägnar provisoriskt besluta om utgivande av sjukhjälp och moderskapshjälp eller bestämma beloppet av den försäkrades årliga arbetsförtjänst och försäkringsavgift. Styrelsen äger ock möt avlöning anställa läkare för utövande av läkarevård eller sjukkontroll inom sjukkasseområdet. Meddelande om ackordsavtal med läkare, sjukskötare eller barnmorska eller med sjukvårdsanstalt, barnbördshus eller annan dylik anstalt om beredande av vård eller med apotekare om tillhandahållande av läkemedel skall ofördröjligen insändas till överstyrelsen. Härigenom förbehålles överstyrelsen bestämmande inflytande å dessa frågor. Kommittén har ej velat fastläsa i lagen, vilket system för ordnandet av läkarnas anställande, som bör tillämpas utan givit sjukkassestyrelserna fria händer, att antingen mot årsavlöning sköta alla de sjuka eller ock betala läkaren pr besök, att antingen anställa en läkare eller ock medgiva fritt val av läkare eller fritt val bland flera läkare, med vilka avtal träffats.

Läkarekåren blir hädanefter beroende av sjukkassestyrelserna vad dessa uppgörelser beträffar och alla de försäkrade likaså beroende av sjukassestyrelserna för vilken läkarevård de kunna anlita.

Genom att försäkringen blir obligatorisk endast för dem som hava en viss begränsad inkomst lägges kostnaden för de sämst ställdas sjukvård, deras, som genom dåliga levnadsförhållanden äro oftast i behov av vård, på dem som hava en medelmåttig inkomst, men de

* Med anledning av kritik från olika håll och nu senast från Svenska Läkaresällskapet mot socialförsäkringskommitténs förslag till lag om allmän sjukförsäkring har regeringen tillsatt en kommitté av läkare, som i samarbete med den förutvarande kommittén skall revidera och omarbete förslaget. Vi ha därför i detta nummer av Morgonbris en mera fullständig redogörelse över förslaget, så att våra kamrater och klubbar kunna sätta sig in i detsamma innan det kommer till slutligt avgörande.

Fallenleben: ETT STILLA HEM.

Hemmet.

För Morgonbris. Av Vitalis.
(Eftertryck förbjudes.)

Majestätiskt gled ångaren fram i den inre skärgården. Oskar Fredriksborg hade redan passerats och på styrbordssida skymtade Vaxholm med sina små pittoreska byggnader. Trots den tidiga timmen voro de flesta passagerarna uppe på däck, ty man visste ju, att det inte var så långt kvar till målet för resan. Och den vackra morgonen med en strålande sol, som kastade sina strålar över de grönskande stränderna, gav sannerligen en för livet fullgod valuta i stället för några timmars längre sömn.

Skoningslöst krossades den spegelblanka vattenytan för ångarens stäv och svallvägorna från densamma kommo badhus och båtar, som lågo förtöjda vid stränderna, att hoppa som små nötskal. Snart kunde också kyrktorn och husen i Stockholm skönjas och man jublade i sällskapen över att snart åter vara hemma, eller, om man inte hade sitt hem där, dock vara vid målet för resan.

Med armbågen stödd mot soffracket satt på översida däck en kraftigt byggd ung man. Allt samtal omkring honom tycktes icke nå hans öron. Hans djupa funderingar syntes ha förflyttat honom till en annan plats, där han, endast han, befann sig.

Inför hans inre blick rullade hela hans förflutna liv upp.

Det var återscendet av hans födelsestad och dess omgivning, som nu med ens gav intryck åt minnen från hans barn- och ungdomstid. Alla de händelser, i och för sig kanske ganska små och som han under de många år han varit borta från hemmet icke haft tid eller ens brytt sig om att tänka på, passerade nu revy in i minsta detalj.

Har väl mindes han ej det lilla kära hemmet där uppe på Söders höjder. Det lilla låga

bäst situerade ställas utanför plikten att genom försäkringsavgifter bidra till den allmänna hälsovården. Om man icke anser att de böra bli delaktiga av kassornas fördelar, som för de högre inkomsttagarna kanske ej är av stor betydelse, kunde försäkringsavgifter från dessa, som hava en årsinkomst överskjutande 5,400 kr. eller annat lämpligt belopp inbetalas till regleringsfonden. Enligt kommittéförslaget kan den, som aldrig under sin välmakts dagar inbetalat några avgifter, dock, när inkomsten för honom själv eller efterlämnad änka minskats till under 5,400 kr. komma i åtnjutande av alla kassans förmåner.

Styrelsen bestämmer hur hög försäkringsavgift, som beräknas nödvändig för att kassans inkomster av dessa avgifter, riskavgifter och statsbidrag skall för framtiden antagas täcka alla utgifter för sjukhjälp, moderskapshjälp och alla förvaltningskostnader.

För samtliga i kassan försäkrade bestämmas avgifterna till s a m m a p r o-

cent av den årliga arbetsförtjänsten. Dock utplånas det goda som detta innebär för kvinnorna genom att hustrus arbetsförtjänst icke får beräknas till viss del av familjens gemensamma inkomst, såsom det föreliggande förslaget till ny giftermålsbalk föreskriver, utan fastslår hustrus sjukhjälp och försäkringsavgift till den lägsta klassen eller 270 kr.

Den demokratiska principen av lika stor sjukhjälp till alla är icke i andra fall genomförd.

I motiveringen till uppskattningen av hustrus arbetsförtjänst säges: "Med hänsyn till att i flertalet av dessa fall försäkringsavgiften måste betalas av mannen och således kommer att öka de samfälliga utgifterna för försäkringen har kommittén icke ansett inkomsten i nu avsedda fall kunna bestämmas högre än 270 kr." "Den mot detta belopp svarande dagliga sjukpenning av 50 öre torde ock, då hustrun tillika erhåller fri läkarvård och fria läkemedel, i allmänhet kunna anses någorlunda till-

räcklig med hänsyn därtill att hustrun i denna sin egenskap under sjukdom i regel fortfarande åtnjuter sitt vanliga underhåll." Då försäkringsavgiften redan vid en så låg arbetsförtjänst kan komma att uppgå till inemot 6 kr. om året eller 50 öre pr månad, skulle en högre beräkning medföra alltför betungande försäkringsavgifter. För 5,400 kronors inkomst beräknas en försäkringsavgift av 120 kr. om året eller 10 kr. pr månad med en sjukhjälp av 10 kr. pr dag utöver fri läkarevård och fria läkemedel. Om man anser det arbete, som vid hustrus sjukdom behöver utföras av andra, kunna erhållas för en så ringa penning som 50 öre om dagen vore allt gott och väl. Den möjligheten finnes annars att familjens gemensamma inkomst beräknas med viss del såsom vederlag för mannens, viss del såsom vederlag för hustruns försäkringsavgift och de samfälliga utgifterna för försäkringen skulle icke därigenom ökas.

Anna Åbergsson.

Internationella arbeterskonferensen i Washington hösten 1919.

1) Mrs Raymond Robins, ordf. 2) Miss Mary Mc Arthur, England. 3) Miss Mary Andersson, Amerika. 4) Mille Bouvier, Frankrike. 5) Miss Maude Sivertz, Amerika. 6) Fru Betsy Kjelsberg, Norge. 7) Miss Dcny, Kanada. 8) Kerstin Hesselgren. 9) Doktor Alma Sundquist.

huset med den vackra trädgården innanför, i vilken han och syskonen som små tumlade om i yster lek. Och de vackra sommarkvällarna, när de, mor och far, sutto i bersån efter en enkel kvällsvard och beundrade den vackra tavla, som utbredd sig nedanför dem. Där nere på strömmen kommo de många hemvändande lustresbåtarna. Musiken spelade, festdeltagarna, passagerarna, hurrade och sjöngo. Det var olika arter av glädjeyttringar. Ettdera var det fackföreningsfolk som sjöngo marseljåsen eller någon annan arbetaresång, eller också var det frälsningsarmén, någon nykterhetsroganisation eller enskild sådan. Alla voro emellertid glada. Man var nöjd med sin dag, den enda dag som på hela veckan hade någon glädje att bjuda den arbetande. Ty arbetsdagen var på den tiden lång och efter arbetets slut kunde eller, rättare sagt, orkade ingen skaffa sig någon friluftsvistelse. Arbetsförtjänsten var även låg och de nöjen som bjödos voro icke alltid av det bästa slaget, så att de gävo någon behållning av glädje.

Ja, han växte ju upp, han såväl som de yngre syskonen, men hur uppfattade han egentligen då sin ställning som äldsta sonen i huset? Jo, han skulle ha allt, menade han, för den lilla penning han lämnade av sin

arbetsförtjänst. Visst skulle väl han ha rätt att fordra allting för denna och dessutom sin upppassning.

Å, han mindes nu allt för väl, hur dum han kunde vara många gånger i hemmet. Hur ofta kunde han inte sitta och läsa helt lugnt, fastän modern gick knogande med vattenhinkarna utifrån vattenposten på gatan. Eller också ställa till en riktig familjetragedi för det inte mor hade rent och strukit åt honom, när han skulle gå ut. Ja, som sagt, allt ville han ha, men göra något själv? Nej då, det kunde förresten de yngre syskonen göra. Det fick han, när han var så ung som de. Det skulle väl varit en glädje, tyckte han nu, att få lätta mors arbetsbörda, ty hon började ju bli till åren och behövde så väl haft en liten uppmuntran för allt sitt arbete.

Tårarna kommo honom i ögonen, när han tänkte på hur illa han belönade den godhet han bemötts med. Hur ofta t. ex. hjälpte icke mor honom ur ekonomiska svårigheter, som han i ungdomligt oförstånd satte sig i. Aldrig talade hon om detta för far. Men trots denna hjälpsamhet hände det likväl rätt ofta, att han knotade, när han skulle göra sina skyldigheter i ekonomiskt avseende. Man var så sträng mot honom, tyckte han.

Hans kamrater behövde inte lämna så mycket i sina hem, varför skulle då han behöva lämna mera? Att dessa kamrater inte hade så många mindre syskon eller att deras föräldrar av en eller annan orsak hade det bättre ekonomiskt ställt än hans, begrep han inte.

Ja, var han bättre mot far kanske? Nej vars. Fast han mot honom inte vågade uppträda så bryskt som mot modern, ty fast han kommit så långt i ålder, att han exercerat, såg han dock i faderns kraftiga gestalt något som han bar respekt för.

Men inte förstod han eller rättare sagt ville han då förstå, att faderns trägna arbete såväl behövde en uppmuntran i form av hjälp. Hur många gånger hände det ej att far, när han, trött efter dagens id och kanske efter att föregående kväll ha bevistat något möte, ty han var ju en ivrig fackföreningsmedlem, sedan han ätit satte sig att vila eller att förstöra sig med en tidning, att mor nämnde om, att den sågade veden var slut eller också något annat. Nog borde ju han åtminstone ha erbjudit sig att hjälpa till. Men nej. Hellre kunde han klä sig och gå ut bland jämnåriga eller ligga och dra sig på soffan.

Att far blev ond många gånger, när han

såg denna liknöjdhet, undrade han nu inte på, fast han då menade, att själv arbetade han under dagens lopp och förresten "betalade" ju han för sig och då behövde väl inte han göra några sysslor i hemmet.

Till sist, när hans despotiska lynne gjorde hemmet till en formlig trätöhd, tröt fars och mors goda överseende. Han blev tillsagd att lämna hemmet och hänvisad till att sköta sig själv. Det var med vredens ord på sina läppar han gick. Men just detta, att bli ställd till att reda sig själv, var det som gav honom förmåga att tänka och reflektera.

Från den stunden fick han lära sig inse, att allt vad han behövde kostade pengar. Han fick inte en tvål eller någon annan småsak för intet. Allt måste han betala. Och ville han ha hjälp med sömnad eller lagning av ett par strumpor, måste även detta ersättas med kontanter. Hur olika var inte det, mot vad han var van vid? Det var ju annars bara att kasta från sig och säga till om rent och helt. Och fanns det ej, så låg det ju nära till hands att slunga ur sig en förolämpning om, att ingenting gjordes.

Men det skulle bli ännu värre. Han blev arbetslös. Det gick inte länge att få bo och äta utan ersättning, så som han vid liknande tillfällen gjort i föräldrahemmet. Och det hade han inte besökt, sedan han blev lämnad att sköta sig själv. Nu var det kanske mera skammen än trotset, som förut varit den ledande tråden, som förbjöd honom det.

Han sökte och lyckades få hyra på sjön. Hur bittert hade han ej under sitt skiftningsrika liv ånrat detta trots! Nu stod det mer än någonsin klart för honom, att han varit långt ifrån en god och snäll son. Och under dessa år hade han faktiskt icke haft ett hem. Han hade åtminstone de senare åren haft det bra i ekonomiskt avseende, men hemmet, det stilla lugna hemmet hade ändå saknats.

Skulle han mer få se de sina likväl så kära? Inte en rad, inte ett ord hade han låtit komma ifrån sig under alla dessa år han varit borta och naturligtvis hade han av dem betraktats som död.

Ångaren hade nu kommit in på strömmen. Han kastade en forskande blick upp mot Söders höjder. Men hur han än letade, kunde han ej finna det lilla huset, som förr syntes så väl härutifrån.

Det skar något genom hans hjärta. Tanken att aldrig mer kanske få träffa dem, som han nu mer än någonsin förr ansåg som sina käraste, började allt mer ta överhand och det var med stor möda han kunde återhålla sig från att brista i gråt.

Så fort sig göra lät försökte han också att komma i land. Han tog en bil och bad chauffören köra till —gatan 25.

— Den gatan finns ej mer, sade chauffören och smålog.

— Nå, så kör dit, där den har varit då! sade William med en dallring i rösten.

Och mycket riktigt, både gata och hus voro borta. De hade fått lämna plats för en stor bred väg, som nog tagit ett par kvarter med sig på en gång.

William betalade skjutsen och gick in på ett kafé. Medan han väntade på det beställda, föll hans blick på rubriken i en tid-

Kongressen.

Socialdemokratiska kvinnorna samlas åter till ordinarie kongress för att i gemensam rådplägning draga upp linjerna för de närmaste årens arbete. De år, som svunnit hän sedan vår förra kongress, ha varit arbetsfyllda mer än någonsin, men även rika på stora händelser.

Vi samlas nu också under helt andra förutsättningar och kunna börja gå från de platoniska kraven och önskningsarna för att mera direkt taga hand om de stora frågor vi så många gånger behandlat och så länge trofast arbetat för.

Vi skola nu söka ena oss om fastare former för vår rörelse, så att den blir kraftig och kan få berättigat inflytande på isynnerhet de områden, där vi äga vår erfarenhet. Så kunna vi där-efter fortsätta vårt upplysnings- och organisationsarbete för det nyvunna medborgarskapets förpliktelser, för arbetarörelsen och genom dem, och alltid, för socialismen.

Med dessa förhoppningar om kongressens arbete hälsa vi ombuden hjärtligt välkommen.

C e n t r a l s t y r e l s e n .

ning, varunder ett porträtt av en man, vars ansiktsdrag syntes honom så väl kända, fängslade hans uppmärksamhet. Ja, visst var det hans far. Hade han verkligen, fast han nu ej längre kunde räknas bland de unga krafterna, likväl av sina kamrater hedrats med ett sådant förtroendeuppdrag? Det var ju i alla fall bevis för att han varit principfast och trogen sin ungdoms ideal.

Glädjen formligen strömmade inom Williams bröst. Nu visste han, att åtminstone en av dem han ville träffa fanns i livet.

I en telefonkatalog tog han reda på föräldrarnas adress och gick, sedan han intagit sin förtäring, att sända ett lyckönskningstelegram till sin far, undertecknat med: Eder William.

* *

Det var glädje i det lilla hemmet den kvällen. Vänner och bekanta hade uppvaktat med telegram, blommor och välgångsönsknningar av allehanda slag som ett utslag av bevis för hur avhållen Williams far var. När därtill kom återseendet av den, som föräldrarna trodde, "förlorade sonen", är ju förklarligt nog, att den nådde sin kulmen. Och höjdpunkten blev det nog, när William bad sina föräldrar om överseende för sitt hårda trots.

— Jag har provat mycket under dessa många hårda år, sade han. Jag har slitit mycket ont, det är sant. Jag har också haft det bra genom en god ekonomisk ställning de senare åren. Men jag har alltid saknat något, som jag förr inte förstod mig på att värdera; det är eder kärlek, mina föräldrar och — hemmet, det, om än aldrig så fattiga, dock så kära föräldrahemmet.

På kortare utflykter.

Det var med "fruktan och bävan", som jag den 17 nov. steg på tåget för att resa till Nynäshamns kvinnoklubb för att prata litet i agitationsveckan. Av kamraterna här hade jag hört, att det skulle vara en så förfärligt "skarp" kvinnoklubb i Nynäshamn och så "kräsen" på talare, att just ingen vanlig sådan vågade sig dit. Och så, när alla andra voro upptagna, kördes jag iväg. Nåja, jag kom dit och motogs av några kamrater vid tåget, gamla bekanta för resten. "Tror ni, att det blir mycket folk?" "Ja, det hoppas vi." Och folk blev där, salen fylld till sista plats. Redan vid mötets början fick man en aning om att där fanns egna förmågor, då en av klubbmedlemmarna på ett utmärkt sätt föredrog ett par musiknummer och en annan av dem sjöng efter föredraget känsligt och vackert. Efter föredraget serverades kaffe och sedan hölls enskilt klubbmöte. Det blev ett bra möte och klubben fick flera nya medlemmar.

Den 23 var jag i Nacka, där en liten ny klubb arbetar på ett rätt energiskt sätt. Mötet var anordnat i folkskolan och var besökt också av manliga kamrater. Även där blev det flera nya medlemmar.

Den 30 besöktes Norrtälje, men klubben hade att där konkurrera med en fest, som anordnats till förmån för Wienbarnen, varför mötet ej blev så väl besökt.

I början av dec. var jag till Kärrgruvan. Mötet där hade anordnats i goodtemplarlokalen och var rätt bra besökt, även av en hel del manliga kommunmedlemmar. Klubben fick också där flera nya medlemmar. Efteråt hölls klubbmöte med diskussion om en del taktikfrågor, som också kommunmedlemmarna voro med om att diskutera.

Den 4 dec. besöktes Hesselbyklubben, en bra klubb med välbesökta möten. Den bildades på våren 1919 och har redan hunnit med en hel del. Bl. a. har man uppvaktat ecklesiastikministern i skolfrågan, som visst där ute lämnar mycket övrigt att önska. I denna fråga har man också haft flera möten, och det vill synas, som om kvinnorna i Hesselby satt sig före att få skolan efter sitt sinne. Det har på de olika resorna varit roligt att se och höra, hur vakna kvinnorna äro för tidens olika frågor och spörsmål.

Med hälsning och tack till kamraterna på olika platser.

A m a n d a F r ö s e l l .

Prenumerera på
M O R G O N B R I S !

En skrivelse till regeringen.

(Om förslaget till allmän sjukförsäkring.)

Till konungen.

Med anledning av det betänkande och förslag angående allmän sjukförsäkring, som av socialförsäkringskommittén den 14 oktober 1919 avlämnades till eders kungl. maj:t, anordnade Socialdemokratiska kvinnornas centralstyrelse, Socialdemokratiska kvinnornas samorganisation, som i sig innesluter de kvinnliga fackföreningarna i Stockholm, samt styrelserna för de Socialdemokratiska kvinnoklubbarna i Stockholm ett diskussionsmöte den 27 november 1919, varvid uppdrogs åt undertecknade att för eders kungl. maj:t framföra följande synpunkter samt vidtaga de åtgärder, som under frågans behandling kunde anses bliva lämpliga.

Till fullgörande av detta vårt uppdrag få vi härmed underdånigst framlägga följande erinringar:

I samband med vad som från annat håll framhållits, nämligen att inkomstgränsen för försäkringspliktiga är för låg, bedja vi att dessutom få påpeka orättvisan däri, att de som under sin krafts dagar på grund av högre inkomst äro befriade från avgifter dock komma att omedelbart åtnjuta fördelarna av försäkringen om deras inkomst av en eller annan orsak sjunker under gränsen.

Den ekonomiska bördan av sjukförsäkringen för de så m s t ställda i samhället komme att vila på de mindre ekonomiskt bärkraftiga under det att de bättre ekonomiskt situerade avstångas från den samhälls-solida plikten att deltaga i omkostnaderna på annat sätt än genom det av skattemedel utgående statsbidraget, till vilket alla skattskyldiga bidraga och föreslå vi därför att alla, även de som ha en inkomst över den fastställda gränsen betala försäkringsavgifter, vilka i dessa fall skola tillfalla regleringsfonden.

Vidare bedja vi få framhålla, att den i 23 § angivna uppskattningen av hustruns inkomst av arbete i hemmet för familjens räkning till icke mer än 270 kronor, sålunda motsvarande en sjukpenning av 50 öre pr dag, i de allra flesta fall blir fullkomligt ineffektiv, då husmoderns arbete vid sjukdomsfall

Från kvinnoklubbarnas arbetsfält.

Essvik.

Essviks Soc.-dem. Kvinnoklubb hade sitt årsmöte den 12 jan. i Ljunghällans lokal under ordförandeskap av Anna Gustavsson. Styrelsen beviljades full och tacksam ansvarsfrihet för det gångna året. Ur styrelsens berättelse framgick, att 15 ordinarie och 4 extra möten ha hållits, 3 kamratmöten och 2 samkväm. Styrelsen har haft 4 sammanträden. Under året har hållits 2 offentliga möten med föredrag av red. G. Gustavsson, Sundsvall, och fru Ruth Gustafson, Stockholm. En större fest har även hållits i samband med en del andra klubbar med föredrag av red. Mauritz Västberg, Sundsvall. Klubben har haft utfärd med båt till Tunadal samt dessutom besökt Svartvik, Nyhamn, Ortvikén m. fl. platser. Midsommarafton hade klubben vaka med kaffeservering. Klubbens kassa har under året balanserat på kr. 358:64 med en kassabehållning vid årsskiftet av kr. 106:42. Under året har genom klubbens kommissionär sålts 800 ex. av tidningen Morgonbris. Medlemsantalet var vid årets slut 59.

Till styrelse för kommande år omvaldes Anna Gustavsson, ordf., Ester Nordin, sekr., och nyvaldes till kassör Anna Eriksson, Hanna Andersson, v. ordf., och Elvira Olsson, v. sekr. Till revisorer valdes Anna Andersson och Anna Nickolausson. Styrelsesuppleanter blevo Fina Berglund och Agnes Halvardson samt revisorssuppleanter Hildur Kölkvist och Hulda Lövendahl. Till kommissionär för Morgonbris omvaldes Anna Nickolausson. Till ombud i Essviks-Nyhamns Koop. Handelsförening valdes Anna Nickolausson, i Koop. Kafé "Ny Tid" Agnes

icke i någon mån kan bestridas av denna sjukpenning. Vi föreslå därför, att uppskatningen av hustruns arbete beräknas till viss del av makarnas gemensamma inkomst.

Visserligen har sjukassestyrelse rättighet men ej skyldighet att efter ansökan eller eget initiativ beräkna hustruns inkomst till ett högre belopp, men då sjukassestyrelsen härvid bör lägga kassans ekonomiska risksynpunkt på frågan blir den icke löst på ett för hustrun tillfredsställande sätt.

Moderskapsförsäkringen har i det föreliggande förslaget fått en för kvinnorna synnerligen lycklig lösning och då tillämpningen av denna liksom av lagen i sin helhet kommer att bero av de lokala sjukassestyrelserna anse vi synnerligen viktigt att i lagen föreskrives, att minst en kvinnlig ledamot med en kvinnlig suppleant beredes plats i sjukassestyrelserna.

Pärsson och till "Nya Samhället" Hulda Lövendahl. Till distriktet valdes Anna Gustavsson och Cecilia Magnusson.

Till sist en maning till kvinnorna att låta intresset hålla i som hittills, så att vi även under år 1920 få verka så mycket som möjligt för upplysning och agitation bland kvinnorna.

Med hälsning till våra kvinnliga partikamrater landet runt.

Essvik den 15 jan. 1920.

Ester Nordin.

Från Skattkärrs kvinnoklubb.

Söndagen den 18 jan. reste jag från Karlstad till Skattkärr för att övervara klubbens årsmöte och jag blev vald att referera mötet i Morgonbris, men jag kan ej heller låta bli att skriva några ord om det intryck jag fick av klubben och dess arbete. Klubben har sin tillvaro på landsbygden, där det är långt mellan gårdarna och denna dag var det mycket besvärligt att komma fram på grund av halkan, men klubbmedlemmarna infunno sig i alla fall. Klubben består av 14 energiska kvinnor.

Av årsberättelsen framgick att klubben, förutom de ordinarie mötena, haft 2 offentliga föredrag; ett av fru Alma Norsell med ämne: Kvinnorna inför marsvalen, samt ett av redaktör Olovsson om Folkmaktens tidevarv. I samband med fester ha föredrag hållits av hr Gösta Bengtsson och fru Hulda Flood.

En fest har hållits, vars behållning blev 184 kr., som tillföll en sjuk arbetare. En annan fest hade inbringat 40 kr., av vilka en ensamstående gammal kvinna erhöll 20 kr. Återstoden användes till kaffeförplägning på älderdomshemmet. Klubben har även insamlat på en lista 106 kr., som tillfallit en sjuk familj.

De under mötesdiskussionen framkomna synpunkterna angående oömlig rätt till fritt läkareval, olämpligheten av fullt fri medicin, vissa invaliders enligt pensionsförsäkringslagen rätt att kvarstå i sjukförsäkringen till pensionsbidraget ej understiger sjukpenningen, hjälp ur regleringsfonden till försäkringsavgifter åt dem, som utan eget förvällande ej kunnat betala sina försäkringsavgifter m. m., vilja vi icke här anföra, då vi för närvarande, sedan en revisionskommitté tillsatts, bestämt påyrka att i denna kommitté såsom ordinarie medlemmar insättas minst tvenne kvinnor, som kunna under förslagens fortsatta diskussion inom kommittén följa förslagens omarbetning.

Stockholm den 19 januari 1920.

Anna Carlsson. Amanda Frösell.

Ruth Gustafson. Ada Nilsson.

Anna Åbergsson.

Varför ^{skola vi giva barnen} ENERAGON?

Jo, därför att det i lättast absorberbara form tillför organismen just de ämnen (speciellt de organiska fosforföreningar), som barnakroppen behöver för sin fysiska och psykiska utveckling. Klenta barn bli förvånande fort friska, pigga och motståndskraftiga. ENERAGON-kraftnäring, väl blandad med mjölk, välling, gröt eller omeletter enligt bruksanvisningen, tagas utan svårighet. ENERAGON-MALTOS, ENERAGON-KAKAO smaka utmärkt och tagas med begärighet.

ENERAGON-preparaten förordas av svenska läkare, tillhandahållas å apoteken och i drogaffärerna.

Tillverkas av

A.-B. PHARMACIA, STOCKHOLM.

Kontrollant: Professorn Fil. Doktorn K. A. Vesterberg.
Prospekt på begäran direkt från bolaget.

Inkomster och utgifter ha balanserat på kr. 401:63. Kontant i kassan vid årets slut kr. 53:64. Dessutom äger klubben en aktie i Värmlands Folkblad.

Till styrelse för nästa år valdes: ordf. fröken Märta Henriksson, v. ordf. fru Anna Lignell, sekr. fru Hilda Björk, v. sekr. fru Julia Karlsson, kassör fru Anna Larsson. Revisorer blevo fru Elin Nilsson och fru Emelia Vahlström. Till kongressombud valdes fru Anna Lignell med fru Hilda Björk som suppleant.

Klubben beslöt att anordna föreläsningar i stats- och kommunalkunskap samt om socialismens historia i Sverige.

Så liten som Skattkärrs kvinnoklubb är och under sådana förhållanden som den arbetar, har den gjort riktiga storverk. Klubbens ordf. Märta Henriksson är så klen till hälsan, att hon ej kan under vintermånaderna lämna sitt hem i skogen. För att få välja henne till ordf. måste medlemmarna lova henne att jämt ha mötena i hennes hem. Men trots att hon är så klen, intresserar hon sig ändå för allting. "Vi måste försöka att lära oss något." Detta har varit och skall väl alltid bli Märta's enträgna maning till alla människor hon kommer i beröring med.

Arsberättelsen slutade med dessa ord: "Någon större förståelse från allmänhetens sida kan inte klubben anteckna. Detta torde nog mycket bero på den i samhället rådande slöheten för såväl politiska som ideella spörsmål. Kvinnornas nyvunna rättigheter och skyldigheter mana oss att fortsätta med vårt upplysningsarbete utåt och om möjligt mera än hittills beakta vår inre utveckling."

Efter mötets slut lästes Frödingsdikter av en klubbmedlem och kaffe serverades.

När jag reste hem på kvällen tänkte jag, att om alla tänkande kvinnor gjorde så pass mycket för vår sak som Skattkärrs kvinnoklubb, så skulle det snart se annorlunda ut.

På samma gång som jag nu sänder Skattkärrsklubbens hälsning till kamraterna landet runt, vill jag även sända med Märta Henrikssons maning: "Vi måste försöka att lära oss något nu, då vi, om vi ha vilja, få

vara med om att dana om samhället till ett hem för människorna."

Maja Andersson.

Från Hässleholms kvinnoklubb.

Avdelningen här låter sällan höra av sig, men lever och arbetar dock fortfarande samt har många intresserade medlemmar. Resultatet av arbetet under det år klubben existerat syns kanske litet utåt, men efter valarbetet i höstas har klubben haft flera viktiga diskussioner vid sina möten. Bland annat har frågan om kvinnornas köbildning utanför spritbolagen varit föremål för livliga debatter, vilka resulterade i beslut att genom pressen söka nå de kvinnor, varom här var fråga, och visa dem hur ful och föga passande för en kvinna en dylik köbildning är. Vidare beslöts att en kort maskinskriven uppmaning att ej stå i kö eller köpa sprit skulle stickas i handen på de i spritkön stående kvinnorna. Båda besluten blevo verkställda.

Gemensamt med Soc.-dem. ungdomskubben på platsen har "nykterhetsfrågan på arbetarepartiets program" diskuterats och på frågan om "ungdomens fostran" har bildandet av en sagostundsavdelning blivit resultatet. Initiativet till ett möte mellan lärare och föräldrar för att dryfta barnuppfostran har klubben tagit och på vårt nästa möte skall nya folkskolestadgan föredragas och upplysningar givas. En trevlig jul- och familjefest har klubben hållit, efterlämnande det angenämate minne. För tidningen Morgonbris har kommissionär utsetts att verka för tidningens spridning.

Hälsningar till alla våra kamrater i den socialdemokratiska kvinnorörelsen från Hässleholmsavdelningen. I j o h n.

Från Varbergs kvinnoklubb.

Den 19 jan 1919 bildades Varbergs socialdemokratiska kvinnoförening efter föredrag av fru Thüring från Göteborg. 48 medlemmar antecknade sig, stadgar antogs och styrelse valdes. Föreningen har haft möte en gång i

månaden. Allt fler ha anslutit sig, så att vid arbetsårets slut hade vi 73 medlemmar. Vid första mötet valdes en valkommitté, som utförde ett gott arbete vid både stadsfullmäktige och landstingsmannavalen.

Den 18 jan. höll föreningen årsmöte, anordnat som agitationsmöte. Varje medlem skulle medtaga en utomstående. Ett femtiotal hade befunnit sig. Föredrag hölls av fru Rosvald från Göteborg, som talade om socialdemokratiens mål och medel samt uppmanade de utomstående att ansluta sig. En del frågor rörande föreningens arbete diskuterades. Vidare förekom deklamation och unison sång samt dracks kaffe under animerad stämning. 4 nya medlemmar ingingo i föreningen.

S e k r.

En social kvinnokonferens.

På inbjudan av Svenska kyrkans diakonstyrelse hölls i Stockholm den 8—10 januari en kvinnokonferens under en stor anslutning av kvinnor från olika arbetsområden.

Konferensen leddes av ärkebiskopens hustru, fru Anna Söderblom. Som inbjudna från vår rörelse deltog Agda Östlund, Hanna Grönvall och Ruth Gustafson med diskussionsinlägg i ett par av konferensens frågor.

Ur Dagens Tidning återge vi här referat av deras anföranden.

Fru Agda Östlund hade sitt diskussionsinlägg i frågan om Hemliv och samhällsuppgifter och framhöll fru Ö. bl. a., att det finns ett allmänt medvetande om, att en konflikt måste råda för den kvinna, som ej uteslutande ägnar sig åt hemmets intressen. Man förutsätter att åtminstone mannen ej är belåten med förhållandena, då kvinnan har sina intressen utom hemmet. Mången anser, att allt är gott och väl om hustrun jämt är hemma. Men därmed är hemfrågan ej löst. En vaken kvinna i vilken ställning som helst måste i våra dagar gripas av de sociala frågorna. Har hon hjärtat på rätta stället trotsar hon det misstroende, som möter henne, men hon måste för man och barn klarlägga att det sociala arbetet kan vara en hennes livsuppgift.

Fröken Hanna Grönvall uppehöll sig särskilt vid hembiträdenas ställning.

De missförhållanden och den bristande förståelse, som var rådande i förhållandet mellan husmödrar och deras biträden i hemmet, kunde ej enbart skrivas på de senares räkning. En ny tid hade inbrutit; man vore ej mera en så osjälvständig varelse, som den gamla benämningen "barn och tjänstefolk" gäve vid handen utan en vaken människa, som fordrade medbestämmanderätt.

VARJE HUSMODER

som vill att pengarna skola räcka till
det mesta möjliga men ändå vill ha full-
goda varor gör sina inköp för hushållet i

KONSUMTIONSFÖRENINGEN STOCKHOLM M. O.

En vinst i hembiträdenas ställning var om husmödrarna ägde mer av organisationstalang och förstode att åstadkomma tidsbesparing.

Även skulle ställningen bli bättre, om möjlighet till god yrkesutbildning för hembiträden förefunnnes. Bostadsförhållandena borde ock ordnas, så att jungfrukamrarna bleve trevligare och mera inbjudande, och titelfrågan regleras, så att denna ej sårade de arbetandes självständighetskänsla.

Talarinnan slutade med en förhoppning att husmödrar och hembiträden i en snar framtid skulle komma till bättre samförstånd och att hemmens renässans även på detta område skulle bli en verklighet.

Om Hemmens renässans gjorde fru Ruth Gustafson ett inlägg, i vilket han sökte giva nyckeln till mångt och mycket i den nutida arbetarerörelsen.

Talarinnan betonade först att längtan till hemmet vore en genomgående företeelse inom alla samhällskretsar, ej minst inom arbetarevärlden. De nuvarande hemmen äro ofta synnerligen bristfälliga, många t. o. m. på förfäll. Arbetareklassens hem äro i de flesta fall mycket trånga, vanligen på ett rum och kök — en trång ram för en ofta stor familj. Det är ett brännande spörsmål hur arbetarehemmen skola omdanas; särskilt gäller det frågan hur kvinnan, modern, vars arbetskraft industrialismen sugit åt sig, skall kunna frigöras till hemmets bästa. Alla mödrar borde i moderskapets utövning kunna finna sin uppgift tryggad. Som det nu är, har ofta det hårda förvärvsarbetet frambragt en kärv, brutal kvinnotyp, som endast kan ägna natten och söndagen åt sitt hem. Det viktigaste i modersgärningen, att taga vara på barnen, måste härigenom bli lidande, och ungdomens förvildning blir i de flesta fall en given följd. Röst-rättsrörelsen har för arbetarevärldens kvinna varit medlet att nå målet: hemmens renässans, och särskilt har den brännande bostadsfrågan blivit en kvinnofråga av oerhörd vikt. Arbetarekvinnorna vilja genom sitt inflytande värna barnens rätt till föräldrar och hem samt alla barns rätt till bästa möjliga bildning. I arbetarnas kamp för högre löner har ock legat kravet på att familjeförsörjaren ensam skall kunna försörja sin familj och att mödrarna skola få återbördas till sin naturliga uppgift inom hemmen.

Till detta har D. T. i en översiktsartikel om konferensen givit följande erinran.

Kan någon enda ärlig svensk man eller kvinna säga annat än att detta resonemang är riktigt? Gömmer sig icke här ett problem, kring vars lösning vi alla endröktigt kunde

samlas, om vi bara lade bort den borna rade uppfattning om kroppsarbetarnas strävan överhuvudtaget, som ännu hänger i hos många av oss? Låt oss åtminstone försöka att tränga igenom de hetsande, röda talens skal — det är kanske, när allt kommer till kritan, skört nog — och nå fram till individerna, vilkas hjärtan vi skola finna klappa av smärta och glädje lika i vilken samhällsklass det vara må!

Brevlåda.

Den kommissionär, som i början av december insände kr. 15:50 som likvid för oktober- och novembernumren, men icke skrev namnet och adressen på kupongen, torde omedelbart uppgiva dessa till Morgonbris expedition.

Studiekamraten n:r 2 har nu utkommit. Av innehållet märkes bl. a.: Arbetstidsindelningen och bildningsarbetet. Arbetarnes Bildningsförbund 1918—19. Kulturvetenskap och naturvetenskap. På fjället. Junkerdalen. Två dikter av Harry Blomberg. Råd för uppsatsskrivning av lektor Odal Ottelin. Örnarna av Ernst Didring. Sarojini Naidu. Notiser, skiss etc.

PELLERINS

GRÄDD- och VÄXTMARGARIN

marknadens förnämsta fabrikater.

A. B. Pellerins Margarinfabriks

Avd.-kontor, Skeppsbron 4, Stockholm.
R. T. 24 95, 44 63. S. T. 26 88, 78 66.

Ingen kvinna,

som önskar sätta sig in i barnantals- och ras-hyggiens-frågorna, bör försumma att läsa studentföreningen Verdandis småskrift n:r 2: »I vår befolkningsfråga» av prof. H. Öhrvall, där särskilt barnantalsminskningens nödvändighet med klarhet och styrka framhålles.

EN EKONOMISK HUSMODER
BORTSLÖSAR ICKE I ONÖDAN

EN KRONA HIT...

EN KRONA DIT...

SVEA VÄXT

BLIVER - EN GÅNG PRÖVAT - SEDERMERA
HENNES FAVORITSMÖR.

Liksom även SVEA GRÄDD

för bordet, stekning och bakning.

Samma oöverträffade kvalitet som före kristiden. ▲

Kooperativa försäkringsanstalter.

Liv- försäkra Er i FOLKET

Försäkringsbestånd: 43,250,000 kr.

Brand- försäkra fastigheter o. lösöre i SAMARBETE

Försäkringsbestånd: 160,381,800 kr.

Vänd Er till ombudet i orten eller vederbörande anstalt, Stockholm.

Fernqvists Kappaffär

33 Drottninggatan 33
n. b. och 1 tr. upp

Stort lager av in- och utländska nyheter

Damkappor, Dräkter och Kjolar

till billiga bestämda priser. Obs! Beställningar utföres till billiga priser.

ALLMÄNNA SPARBANKEN

Högsta gällande ränta.

Kvinnan motarbetar sitt eget bästa

när hon avråder mannen att teckna försäkring i **DE FÖRENADE** & sitt eget eller bägge makarnas liv. Premiebefrielse vid sjukdom och olycksfall m. fl. förmåner.

Soc.-dem. kvinnornas centralstyrelse.

Ordf.: Fru Anna Sterky, Barnhusg. 16, 1 tr. A. T. 72 90.

Korresp. sekr.: Fru Agda Östlund, Upplandsgatan 61, 4 tr. A. T. Vasa 20 86.

Soc.-dem. kvinnornas samorganisations

i Sthlm styrelse sammanträder 1:sta onsdagen i månaden kl. 8 e. m. å Bryggeriarb.-förb. exp., Barnhusgatan 14. Ordf. och korresp. fru A. Frösell, Upplandsg. 47, 4 tr. Allm. tel. 236 58.

Sthlms Allm. kvinnoklubb (soc.-dem.) avhåller ordinarie möte 4:de måndagen i varje månad kl. 8 e. m.

Obs. Lokal i D-salen, Folkets Hus.
Styrelsen.

Stockholms Allm. Kvinnoklubbs **sångkör.** Repetition torsdagar kl. 8 e. m. i Folkets Hus, rum J. Beställningar mottager fröken L. Jäderlund, Allm. tel. Kungsh. 20 54, Snudbyberg 3.

Stockholms södra kvinnoklubb (soc.-dem.) avhåller ordinarie sammanträde 1:sta onsdagen i varje månad kl. 8 e. m. lokalen 3 tr. Södra Folkets Hus. Ordf. fröken Anna Svensson, Grindsgatan 10, III. Stockholm. Styrelsen

Föreningen för Hembiträden i Stockholm avhåller möte 1:sta och 3:de torsdagen i varje månad kl. 8,30 e. m. (utom juni, juli och aug.) i Folkets Hus G-sal. Styrelsen.

Arvika soc.-dem. kvinnoklubb avhåller ordinarie möte 2:dra måndagen i månaden kl. 8 e. m. å Folkets Hus' C-sal. Styrelsen.

Eskilstuna kvinnoklubb avhåller ordinarie möten 1:sta måndagen i varje månad kl. 7.30 e. m. i Folkets Hus, rum nr 4. Styrelsen.

Spånga soc.-dem. kvinnoklubb avhåller ordinarie möte första torsdagen i varje månad kl. 8 e. m. i Folkets Hus. Styrelsen

Vasastadens soc.-dem. kvinnoklubb har ordinarie möte 1:sta tisdagen i varje månad kl. 7 e. m. å lokalen Upplandsgatan 51, 1 tr. (Gustav Vasa-automaten). Uppbörd och inskrivning varje möte.

Styrelsen.

A.-B. NYA BANKEN.

Alla slag av bankaffärer.

Högsta inlåningsränta.

Fru Lindholms sedan 20 år berömda läkemedel
hostmedel lungotsmedel magmedicin

TUSSIN

Pris 5 kr. Räcker en månad

Lagligt

Läkemedlen sändas pr postförskott antingen var för sig eller tillsammans. Diskret på begäran.

5:e upplagan (26:e-30:e tusendet) av min bok 'Om Tussin och Stomin' jämte prospekt om Almenta sänder jag gratis på begäran.

STOMIN

Pris 4:50. Räcker en månad

skyddade.

Fru Hedvig Lindholm,
Upplandsgatan 68, Stockholm.
9-3. Tisd., Torsd. och Lörd. även 6-7.
Rt. 102 19. A. t. 115 29.

På grund av de sjukas allmänt uttalade önskan att få sina namn diskret behandlade, emedan det ju icke är så angenämt för någon att meddela hela stad- resp. socknen, att man är sjuk, har jag iakttagit detta önskemål bl. a. vid återgivandet av intygen.

Intygens befiutlighet har jag låtit lagligen kontrollera.

Transumt:

"K. d. 20/12 1919.

Var hos doktorn i förra veckan. Han sade att lungorna bättrat sig mycket, han sade att jag var snart frisk. Den högra lungan hördes ingenting, men den vänstra var ännu slem och rassel, så det dröjde ändå en tid, sade han, innan den blev bra. Doktorn kunde ej förstå, varför jag hade bättrat mig så mycket. Han frågade vad jag gjorde vid mig, och då svarade jag att det var Fru Lindholms medicin som jag använde, så svarade han, bara fortsatt med den då, så ni kan bli bra, för jag har ingen medicin som kan bota er. Kom hit om 6 veckor, skall jag undersöka er igen, sade han också att jag skulle rekommendera medicinen till andra som hade lungot, så svarade jag att det hade jag gjort till en hel del, som jag trüffade på ... sanatorium. Jag var nämligen där och hälsade på för en månads tid sedan. Jag har ju själv legat där i 6 månader i fjol, men gjorde ingen förbättring på lungorna, men ökade i vikt 20 kilo. Jag vägde 95 kilo när jag reste hem, men nu väger jag 102 kilo, och tack vare Fru Lindholm, så ha även lungorna bättrat sig. Nu önskar jag Fru Lindholm en glad och trevlig jul och tackar för all den nytta Fru Lindholms medicin gjort mig.

Högaktningsfullt A. N."

"G. den 18/12 1919.

Var vänlig och sänd mig ett paket Tussin, för en kamrat har blivit botad efter användning av ett par satsar av er berömda Tussin.

Högaktningsfullt A. L."

"H. den 16/12 1919.

Mycken tack för Tussin. Det var ett bra medel, jag har fått upp mycket sköm sedan. Jag ville härmed bedja Fru Lindholm om en ny sats Tussin tills slut på veckan. Det är i svalget jag har katarr med rhosta. Jag skrev luftrörskatarr förra gången, jag förstod mig ej på skillnaden förrän jag läst boken om Tussin.

Vänligen I. K."

"Eder magmedicin 'Stomin', som jag för någon tid sedan rekviderade, har varit mig till stor nytta för min besvärliga mage, och eftersom satsen nu är slut, ville jag härmed bedja fru Lindholm pr omgående sända mig en sådan sats till. Som jag ej är så bra i mina lungor efter en förkylning, skulle jag även bedja få mig tillsänt en sats Tussin, som jag hoppas kanske kunde även bli mig till god hjälp, varför jag skulle bli mycket tacksam.

Högaktningsfullt K. 17/12 19.

E. S."

"H. den 19/12 19.

Beder eder vara vänlig och sända mig åter en sats Tussin hostmedel. Detta var verkligen bra hostmedel, och jag känner mig tydligen bättre och därför önskar jag fortsätta en sats till.

Högaktningsfullt S. N."

"H. dec. 11 1919.

Vav av godheten sänd ytterligare 1 sats Tussin. Av all medicin jag emot hosta använt under 6 år har ingen varit av så välgörande art som Tussin. Anser den outhärlig för en bröstklek och som en ytterst välsignelsebringande dekokt. Högaktningsfullt S. D."

De sex originalbrev till förestående utdrag hava företetts mig, betygar Stockholm den 3 Jan. 1920.

Ex officio: Uno Oldenburg.

Vid. Kr. 1:—.

Notarius Publicus.

